

PROMĚNA KÓDU

Co je esence, jak se zjevuje v uměleckém díle? Je to difference, nejvyšší a absolutní DIFFERENCE. To ona konstituuje bytí, ona dává pochopit bytí.
(Gilles Deleuze)

Dílo Jiřího Šiguta (1960) přitahuje pozornost svou dlouhodobou koncentrací na čistě vizuální postižení rozporu mezi vědomím fyzické přítomnosti v konkrétním časoprostoru a možnostmi jeho autentického, všemi směry sjednocujícího záznamu. K tomuto cíli autor využíval nejprve médium analogové fotografie (aparát, později fotografický papír) v současnosti je to fotografie digitální. V obou případech klade důraz na *zakládající* nikoliv *uživatelskou potencialitu* exaktního procesu fotografie (fotocesta u analogu, zápis binární partitury a její komprimace u digitálu). Z tohoto hlediska lze Jiřího Šiguta označit za „krajinaře v rozšířeném a vztahově zproblematizovaném poli“.

Výkyvy do hraničních výrazových poloh fotografie jsou dány autorovou fascinací tím, co prostřednictvím své tvorby odkrývá — podmnožinou vztahu přímé lidské zkušenosti a jejího otisku zprostředkovaného chemickým procesem či technickým aparátem.

Podmnožinou je zde míněn paralelní souběh dvou dynamických jevů — lidské přítomnosti a technologických procesů, které tuto přítomnost nějakým způsobem fixují. Mezi pohybem a jeho statickou fixací vzniká neodstranitelný *rozpor*, podobný filosofickému tázání se po smyslu lidského času, který vzniká, plyne a zaniká. Jazyk tu z hlediska „popisu“ naráží na své hranice. Fotografie je *explikací* okamžiku. Ale okamžiku coby komplexního „řezu časem“. A tuto explikaci vytváří záznam prostřednictvím nemateriální znakové konstelace. Přitom *znaková soustava* analogového snímku (fotocesta) je odlišná od digitálního (zápis). Už uvedenou relací — *proměnou* struktury vstupního *kódu* — je tu zpřítomňováno něco velmi podstatného, a to nikoliv z hlediska pouze estetického, nýbrž i z hlediska obecného lidského poznání.

Jiří Šigut nalézá jakousi škvíru, meziprostor, záhyb poznávacích procesů, které generují řadu dalších otázek už tím, že zpochybňují a podřývají autoritu těch odpovědí, které se rodí jako konvenční, mechanické, reduktivní, schematické a ve svém přednaldění pseudo-uspokojující. Tyto „automatické popisné odpovědi“ imitují rozvinuté poznání, ve skutečnosti však k viděnému mlčí. Jazyk, který používají, jako by oněměl. Šigut volí *cestu latentní přítomnosti* procesu v obraze. Je vizuálním autorem-vynálezcem-objevitelem, který odkrývá a tím souběžně nově a jinak vymezuje prostřednictvím vizuálních nástrojů vztah k místu a času, k jejich vnímání, k znakovým soustavám, které nám tento vztah prostředkují jako „otisk“ či „záznam“. Svou tvorbou pozměňuje smysl a význam těchto *pojmu*. Protože důsledně zkoumá a explikuje určitou autorskou fascinaci, dostává se do samotného „dění problematizace“, jež se přibližuje k hranicím, v nichž patrně vznikají „esence“. Právě ony stojí za sjednocením rozporného, totiž vztahu mezi materiální reprodukcí, nemateriálním znakem a duchovním významem. Esencí se lze dotýkat pouze opakováním. Rituálně. Odtud autorův intuitivní pohyb směřující k nalézání „situací“ (vyjádřeny v popiscích díla vždy sdruženým údajem — rok, den a přesný čas záznamu) a performativní vstup (fyzická přítomnost a smyslová účast) do jejich události (událost situace), nebo-li, z hlediska času, do aktu ustalování konstituce toho, co *pojem* zpětně sjednotí do slov *situace* a *událost*.

Výstava je koncepčně rozvržena do dvou částí a zhodnocuje střední a menší formáty děl. Obě se vztahují ke krajině. První část představuje přírodní fotografické analogové záznamy, druhou tvoří malby na plátně, které jsou přesnou lidskou imitací mechanických digitálních komprimací. Hostem Šigutova autorského projektu PROMĚNA KÓDU je konceptuální umělec Jiří Valoch zastoupený svými textovými díly, jež jinou formou odkazují k diferenci a zproblematizování banální a zdánlivě přehledné situace. Označující jazyk se tu náhle potkává s rozmanitostí a komplexností jevů, které se vzpírají jednoznačnému verbálnímu pojmenování, tedy *pojmu*. Iniciují však pocit, v němž se sčítá paměť, vědomí a cosi velmi těžko dostupného — *esence*.